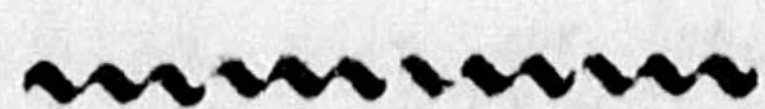

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Julius 28 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

A' *Márius* és *Bonaparte* közt tett összehasonlításnak további folytatása (*Lásd az 58. Kurirnak 338. lapját*).

Hogy a' magok katonáiknak szivekben annál nagyobb bizodalmat gerjeszthessenek, és ellenségeiket annál inkább megrettenthessék, mint *Márius* mint *Bonaparte* avval ditsekedtek, hogy az Egek ő nekik különös barátjaik. Egy büveősbájos vén aszszony élt *Rómában*, a' ki mindenkor nagy győzedelemről álmodozott, és ennek jobban hittek az emberek, mint az Isten angyalának; két tanúlt sakeselyőket tartottak *Rómában*, mellyek előre megjövendőlték a' győzedelmet a' katonáknak, 's ugyan ezért mindenkor nagy vitézi bátorsággal és bizodalommal mentenek a' tsatamezőkre. A' mit semmi jövendőmondó végbe nem vihetett a' mi időnkben, azt *Napoleon* lehetségesnek tartotta, és lenni mondotta, evvel ditsekedvén: „Az Isten, ugymond, a' győzedelmet az én zászlóimhoz szegezte; az Isten minden akadályoknak elhárítatásokra hatalmat adott nékem.“ Ezeket a' szavakat ugy tartották az emberek, mint a' *Sybilláknak* jövendőmondásaikat. A' Német nemzeten vett győzedelmeket mind ketten vitéz tetteiknek köszönhatték; *Márius* azt, hogy *Róma* városa harmadik építőjének nevezte-tett, *Bonaparte* pedig azt, hogy nagy ne-

vet kapott; de mind a' kettőnek végső veszedelmére szolgált a' napkelet; mivel mind a' ketten sok birodalmakat igyekeztek meghódoltatni. *Márius* nyughatatlan ember lévén a' hazafiak közt háborúságot indított, mellyet ha nem miveltna, örökké tartó emlékezetet szerzett volna magának. Hogyha *Napoleon* nyert győzedelmeivel megelegett, és az Orosz birodalom ellen fegyvert nem fogott volna, 25 esztendeig tartott győzedelminek édes gyümöltseivel bátran elhett volna. De mind ketten visszaélvén a' szerentsének kedvezőségével, mind a' ketten gyászos sorsra jutottak, mind a' ketten kéntelenek voltak számkivetésbe menni, es azon országokat, a' mellyeken uralkodtak vala, félelem és rettegések közt elhagyni.

Illyen állapotban ment rövid idő elforgása alatt *Márius Rómába*, *Napoleon* pedig *Párisba*. *Máriusnak Rómába* való bemenetele igen szomorú volt, mivel senki őtet örömmel nemfogadta, kivéven a' dorbézoló katonaságot, mellyen annyira megboszszonkodott, hogy magát a' haragtól meg nem tartóztathatta, a' kinn lehetett, és a' ki az ő hatalma alatt volt, boszszút állott. Ennek nyomdokait követte *Napoleon* is. E' mellett nagyon szerette és gyakorlotta a' fősvénységet, a' legszentségesebb dolognak sem kedvezett, ha az ő

leített célját el karta követni, senkit magok felett és magok mellett el nem szenvedhettek, mellyből a' következett, hogy *Metellus* számkivetésbe vettetett. *Napoleon* pedig kéntelen volt, életének és familiájának megtartására nézve az országlásról lemondani.

Semmi valóságos szeretettel nem bírtak ők a' tudományok és tudós emberek iránt, és csak akkor láttattak ezek nálak kedvességet találni, a' midőn az ő céljoknak elkövetésére valamennyibe szolgáltak. Sokszor így szólott *Márius*: „Mit használtak, úgymond, az *Athenasbéli*eknek a' tudományok, nem győzték-émeg őket, miért tanulnak tudományokat a' rabszolgáktól? Ebben a' mértékben utáltameg *Napoleon* mindazt, a' mi a' szelidséget, 's a' szép tudományokhoz való szeretetet ajánlotta és tanította. A' durva *Spartanusok* voltak, az ő legkedvesebb követőpéldái, mind beszédjében mind minden tetteiben ezeket követte ő. Hogy ez igaz legyen, néhány Német országi Univerzitások tulajdon szomorú példajokon tapasztalták.

Prusszia.

Státus és finanzeziális Minister *Bülow* ur, 10 vagy 12 nap mulva az ő igazgatása alatt lévő tanátsnak egy részével a' Felső Prussziai király után fog menni annak főhadiszállására. Egy Prussziai Huszár a' *belle alliance* verekedés után 5000 *Napoleon d'ort* nyert, 's azt a' Prussziai armáda főgondviselőjének ajándékozta olly végből, hogy avval a' maga familiájának kedveskedjen. Egy ember ugyan akkor 200 *Napoleon d'ort* nyert. — Hertzeg *Blücher* ezen finanzeziális Ministerhez küldött levelében neki nagyon megköszönte, hogy az armáda tartására szükséges dolgokban szorgalmasan eljárta, egyszersmind azt istudtára adta, hogy mivel a' szövetséges armádáknak tartásáról már most Frantzia ország tartozik gondoskodni, és mind eleséget mind hó-pénzt annak szolgáltatni; nem szükség, hogy ő azon tárgyokról gondoskodjon.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* közönséges ujságlevelek azt hirdetik, hogy *Bonaparte Napoleon* a' *Ré* szigete mellett a' *Charentei* folyóviz kifolyásánál *Rochellével* általellenben blokiroztatik, az az bészárattatott, 's e' dolgot következőképen beszélnek elő: „*Bonaparte*, úgymond, egy Frantzia fregátra ülven, Jul. 7-dik napját követett éjjel széinek bészátotta vitorláit. De midőn ez a' fregát a' tengerpartjától nem messze egy Anglus fregatra bukkant, és semmi utat és módot nem talált volna annak elkerülésére, kéntelen volt a' *Ré* szigetbe kiszállani, mellybe számos Anglus hajóktól blokiroztatik ez a' sziget, mellyben egynéhány száz hajósok vigyáznak, jól meg van erősítve (a' legujabb tudósítások azt tartják, hogy a' midőn semmi utat módot nem látott volna *Bonaparte* a' megszabadulásra, magát az Anglusoknak feladta).

A' mint a' *Párisi* ujságlevelek beszélnek, General *Clarke* 18-dik Lajosnak volt hadi Ministerje most kiváltképpen a' királyi testörző seregeknek organizatiójában foglalatoskodik, ez a' sereg *maison militaire du Roi* nevet kapott, a' több nevezeteket, mint a' millyenek voltak *Gardes-du-Corps Musquetaires*, 's a' t. mind eltöröltettek. A' királynak fellejebb említett örző serege 30.000 főből fog állani, melly gyalogságból, lovasságból, sőt minden fegyveres seregből fog össze szerkeztetni. A' Frantzia *Moniteurnek* 17-ik Juliusi darabjában találtatik azon jelentés, mellyet a' Frantzia Exminister *Caulincourt* Frantzia országnak volt állapotjáról és környülállásairól kiadott vala, és a' melly csak éppen most jött a' mi kezünkhöz. Ez a' jelentés kiváltképpen való módon az Európai nevezetesebb birodalmak ellen van intézve, úgymint az Ausztriai, Orosz, Prussziai, és Angliai birodalmak ellen, a' mellyek t. i. Frantzia Ország ellen háborút indítottak. Kiváltképpen nagyon ótsároltatik és gunyoltatik ebben az irásban Prusszia

azért, hogy a' király a' maga utolsó jelen-
tésében azzal kérédik a' Publikum előtt,
hogy a' Pruszsiai armáda *Párisban* legyen.
Azt erősítik, hogy az Anglusok mind a'
vizen mind a' szárazon elakarják a' Fran-
tzia erőt törteni, de hogy az Orosz birodalom
legnagyobb akadályokra legyen,
és meg nem engedi, hogy ezen két birodalom
között egy új hatalmas birodalom tá-
madjon. A' *Rhenus* balpartján fekvő tar-
tományoknak vissza nyerése a' Frantziákkal
minden veszedelmet elfelejtett, a' melly
minden oldalról fenyegeti őket. Legneve-
zetesebb az, a' mit ezen jegyzésekből ta-
nulhatunk, hogy az *Északi Amerikai* szabad
Státusok legnagyobb, legjobb, és leghi-
vebb barátjai Frantzia Országnak. Felette
magasztalják is ezek ezt a' szabad köztársasá-
got, kiváltképpen azért, hogy a' közönséges és
a' tengeri politikában sokat tehetnek, 's a'
többi.

A' Pruszsiai kir. armádának fővezére
Hertzeg *Blücher* Frantzia országba lett bé-
menetele után következő hirdetményt
tétetett közönségesse: F. M. Hg. *Blücher*
azoknak az Osztyákoknak kormányozóihoz,
a' mellyekbe a' Pruszsiai armáda bészáll,
a' *Párisi* békességnek, melly Május 30-ik
napján 1814-ik esztendőben szereztetett va-
la, fenntartására: Uraim! Azt adom Ke-
gyelmeteknek tudtokra, hogy én olyan
személyeket választottam ki azoknak az osz-
tyákoknak igazgatására, a' kik magokat az
én bizodalomra méltókká tették, melly-
nek kiváltképpen való indítóoka az, hogy
én a' *Párisi* békességet állandóul fenn aka-
rom tartani. Én ezeknek a' személyeknek
elegendő hatalmat adtam az ő tekintetek-
nek megerősítésére, és Kegyelmeteket is
arra unszoló, hogy azoknak kormányozá-
sokat mindenben gyámolítsák, a' mel-
lyek az Országnak javára és tsendességére
szükségesek. Azok iránt a' személyek iránt,
a' kiket én választottam nem csak én ha-
nem a' Közönség is bizodalommal viselte-
tik e' mellett Frantzia Országnak minden

részeit, a' mellyeken keresztül utazni
fognak, voltaképpen esmérük. Az a' hata-
lom, a' mellyel én őket felruházom, min-
den polgári és finanzeziális igazgatásokat
magában foglal, szorgalmatosan arra fogok
ügyelni, hogy katonáim semmi tsintalan-
ságot ne tselekedjenek. Egy napiparantso-
latot adtam ki, mellyben a' prédálás, ha-
lálós büntetés alatt megtiltatik. Én csak
Bonaparte és az ő ezimborás társai ellen fo-
gok hadat viselni, 's azt végbe viszem, hogy
a' föld népének semmi panasza ne legyen,
az alattam lévő armáda ellen, és csak azok
viseljék a' háborúnak terheit, a' kiknek
engedetlenségek, és pártoskodások miatt
a' Frantzia határokra jönni kénytelenek vol-
tam. Az én armádámnak tápláltatására
magazinumokat kell felállítani, 's azokat
requisitiók által bétölteni, a' melly requi-
sitiók mind az által legottan kifizettetnek
vagy bonsokban, vagy a' Frantzia Országi
kintstárra szálló irásokban és ezekért a' bon-
sokért az én armádám mindenkor jól fog
állani. Ezek a' bonsok azokért a' jószágok-
ért vétetődjenek el, a' mellyeket én a'
Bonaparte követőitől fogok elfoglaltatni.
Ezen jószágoknak megvételekben semmi
pénzneme meg nem engedtetik, és azokat
csak a' Frantziák vehetik meg. Ezek a' jó-
szágok nem csak azoktól fognak elvétetni,
a' kik *Bonapartét* mint valóságos katonák,
vagy nemzeti gárdisták követik, hanem még
azoktól is, a' kik őtet vagy tanátsokkal
vagy másféleképpen segítik. Mind azok a'
katonák, és más személyek, a' kik *Bona-
partét* követik, arra unszolatnak, hogy 14
napok elforgása alatt hazájokba visszatér-
jenek, különben minden jószágaik elfog-
laltatnak, 's mint nemzeti jószágok eladat-
tatnak. Azok a' bonsok avagy Fr. papiros-
pénzek, a' mellyekkel az eladandó jószá-
gokért fognak fizetni, a' háború végződése jó
pénzben visszafizettetnek. A' mennyiben én
Kegyelmeteket az én ítéletemről tudósítom,
egyszersmind azt kívánom, hogy azokat a'
magok polgártársaiknak adják tudtokra,

leített célját el karta követni, senkit magok felett és magok mellett el nem szenvedhettek, mellyből a' következett, hogy *Metellus* számkivetésbe vettetett. *Napoleon* pedig kéntelen volt, életének és familiájának megtartására nézve az országlásról lemondani.

Semmi valóságos szeretettel nem bírtak ők a' tudományok és tudós emberek iránt, és csak akkor láttattak ezek nálak kedvességet találni, a' midőn az ő céljoknak elkövetésére valamennyibe szolgáltak. Sokszor így szólott *Márius*: „Mit használtak, úgymond, az *Athenasbéli*eknek a' tudományok, nem győzték-émeg őket, miért tanulnak tudományokat a' rabszolgáktól? Ebben a' mértékben utáltameg *Napoleon* mindazt, a' mi a' szelidséget, 's a' szép tudományokhoz való szeretetet ajánlotta és tanította. A' durva *Spartanusok* voltak, az ő legkedvesebb követőpéldái, mind beszédjében mind minden tetteiben ezeket követte ő. Hogy ez igaz legyen, néhány Német országi Univerzitások tulajdon szomorú példajokon tapasztalták.

Pruszszia.

Státus és finanzeziális Minister *Bülow* ur, 10 vagy 12 nap mulva az ő igazgatása alatt lévő tanátsnak egy részével a' Felső Pruszsziái király után fog menni annak főhadiszállására. Egy Pruszsziái Huszár a' *belle alliance* verekedés után 5000 *Napoleon d'ort* nyert, 's azt a' Pruszsziái armáda főgondviselőjének ajándékozta olly végből, hogy avval a' maga familiájának kedveskedjen. Egy ember ugyan akkor 200 *Napoleon d'ort* nyert. — Hertzeg *Blücher* ezen finanzeziális Ministerhez küldött levelében neki nagyon megköszönte, hogy az armáda tartására szükséges dolgokban szorgalmasan eljárta, egyszersmind azt istudtára adta, hogy mivel a' szövetséges armádáknak tartásáról már most Frantzia ország tartozik gondoskodni, és mind eleséget mind hó-pénzt annak szolgáltatni; nem szükség, hogy ő azon tárgyakról gondoskodjon.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* közönséges újságlevelek azt hirdetik, hogy *Bonaparte Napoleon* a' *Ré* szigete mellett a' *Charentei* folyóviz kifolyásánál *Rochellével* általellenben blokiroztatik, az az bészárattatott, 's e' dolgot következőképen beszélük elő: „*Bonaparte*, úgymond, egy Frantzia fregátra ülven, Jul. 7-dik napját követett éjjel széinek bötstátotta vitorláit. De midőn ez a' fregát a' tengerpartjától nem messze egy Anglus fregatra bukkant, és semmi utat és módot nem talált volna annak elkerülésére, kéntelen volt a' *Rei* szigetbe kiszállani, mellybe számos Anglus hajóktól blokiroztatik ez a' sziget, mellyben egynéhány száz hajósok vigyáznak, jól meg van erősítve (a' legujabb tudósítások azt tartják, hogy a' midőn semmi utat módot nem látott volna *Bonaparte* a' megszabadulásra, magát az Anglusoknak feladta).

A' mint a' *Párisi* újságlevelek beszélük, General *Clarke* 18-dik Lajosnak volt hadi Ministerje most kiváltképpen a' királyi testörző seregeknek organizatiójában foglalatoskodik, ez a' sereg *maison militaire du Roi* nevet kapott, a' több nevezeteket, mint a' millyenek voltak *Gardes-du-Corps Musquetaires*, 's a' t. mind eltöröltettek. A' királynak felljebb említett örző serege 30.000 főből fog állani, melly gyalogságból, lovasságból, sőt minden fegyveres seregből fog öszve szerkeztetni. A' Frantzia Moniteurnek 17-ik Juliusi darabjában találtatik azon jelentés, mellyet a' Frantzia Exminister *Caulincourt* Frantzia országnak volt állapotjáról és környülállásairól kiadott vala, és a' melly csak éppen most jött a' mi kezünkhöz. Ez a' jelentés kiváltképpen való módon az Európai nevezetesebb birodalmak ellen van intézve, úgymint az Ausztriai, Orosz, Pruszsziái, és Angliai birodalmak ellen, a' mellyek t. i. Frantzia Ország ellen háborút indítottak. Kiváltképpen nagyon ótsároltatik és gunyoltatik ebben az irásban Pruszszia

azért, hogy a' király a' maga utolsó jelentésében azzal kérédik a' Publikum előtt, hogy a' Pruszsiai armáda *Párisban* legyen. Azt erősítik, hogy az Anglusok mind a' vizen mind a' szárazon elakarják a' Frantzia erőt törteni, de hogy az Orosz birodalom legnagyobb akadályokra legyen, és meg nem engedi, hogy ezen két birodalmak között egy új hatalmas birodalom támadjon. A' *Rhenus* balpartján fekvő tartományoknak vissza nyerése a' Frantziákkal minden veszedelmet elfelejtett, a' melly minden oldalról fenyegeti őket. Legnevezetesebb az, a' mit ezen jegyzésekből tanulhatunk, hogy az *Északi Amerikai* szabad Státusok legnagyobb, legjobb, és leghivebb barátjai Frantzia Országának. Felette magasztalják is ezek ezt a' szabad köztársaságot, kiváltképpen azért, hogy a' közönséges és a' tengeri politikában sokat tehetnek, 's a' többi.

A' Pruszsiai kir. armádának fővezére Hertzog *Blücher* Frantzia országba lett bemenetele után következő hirdetményt tettett közönségesse: F. M. Hg. *Blücher* azoknak az Oszályoknak kormányozóihoz, a' mellyekbe a' Pruszsiai armáda bészáll, a' *Párisi* békességnek, melly Május 30-ik napján 1814-ik esztendőben szerzetett vala, fenntartására: Uraim! Azt adom Kegyelmeteknek tudokra, hogy én olyan személyeket választottam ki azoknak az osztályoknak igazgatására, a' kik magokat az én bizodalomra méltókká tették, mellynek kiváltképpen való indítóoka az, hogy én a' *Párisi* békességet állandóul fenn akarom tartani. Én ezeknek a' személyeknek elegendő hatalmat adtam az ő tekinteteknek megerősítésére, és Kigyelmeteket is arra unszoló, hogy azoknak kormányozásokat mindenben gyámolítsák, a' mellyek az Országának javára és tsendességére szükségesek. Azok iránt a' személyek iránt, a' kiket én választottam nem csak én hanem a' Közönség is bizodalommal viseltetik e' mellett Frantzia Országának minden

részeit, a' mellyeken keresztül utazni fogok, voltaképpen esmérük. Az a' hatalom, a' mellyel én őket felruházom, minden polgári és finanziaális igazgatásokat magabán foglal, szorgalmatosan arra fogok ügyelni, hogy katonáim semmi tsintalanságot ne tselekedjenek. Egy napiparantolatot adtam ki, mellyben a' prédálás, halálos büntetés alatt megtiltatik. Én csak *Bonaparte* és az ő ezimborás társai ellen fogok hadat viselni, 's azt végbe viszem, hogy a' föld népének semmi panasza ne legyen, az alattam lévő armáda ellen, és csak azok viseljék a' háborúnak terheit, a' kiknek engedetlenségek, és pártoskodások miatt a' Frantzia határokra jönni kénytelenek voltak. Az én armádámnak tápláltatására magazinumokat kell felállítani, 's azokat requisitiók által bétölteni, a' melly requisitiók mind az által legottan kifizettetnek vagy bonsokban, vagy a' Frantzia Orzági kintstárraszólló irásokban és ezekért a' bonsokért az én armádám mindenkor jól fog állani. Ezek a' bonsok azokért a' jószágokért vétetődjenek el, a' mellyeket én a' *Bonaparte* követőitől fogok elfoglaltatni. Ezen jószágoknak megvételekben semmi pénzeme meg nem engedtetik, és azokat csak a' Frantziák vehetik meg. Ezek a' jószágok nem csak azoktól fognak elvétetni, a' kik *Bonapartét* mint valóságos katonák, vagy nemzeti gárdisták követik, hanem még azoktól is, a' kik őtet vagy tanátsokkal vagy másféleképpen segítik. Mind azok a' katonák, és más személyek, a' kik *Bonapartét* követik, arra unszolatnak, hogy 14 napok elforgása alatt hazájokba visszatérjenek, különben minden jószágaik elfoglaltatnak, 's mint nemzeti jószágok eladattnak. Azok a' bonsok avagy Fr. papiros pénzek, a' mellyekkel az eladandó jószágokért fognak fizetni, a' háború végződése jó pénzben visszafizettetnek. A' mennyiben én Kigyelmeteket az én ítéletemről tudósítom, egyszersmind azt kívánom, hogy azokat a' magok polgártársaiknak adják tudokra,

hogy ők is tudhassák, mi végre fognak a szövetséges Fejedelmek Fr. Országban ismét megjelenni. Tegyük azt az értelmet semmivé, mellyet a *Bonaparte* tanácsadói elterjesztettek. Mi egyedül azért jövünk, hogy a Frantziákat attól a gyalázatos járomtól megszabadítsuk, a melly által az ő jussaik és szabadságaik csak nem egészen eltöröltettek.“

A mint hirdetik, Hg. *Blücher* a Fr. tartományokban lévő Pruszsiai armádának Intendensévé, az az Főgondviselőjévé tette *Ribbentrot* Státus Tanácsost, a ki egyszersmind a belső dolgokra, a financiára, a törvényes dolgokra, a vallásra, a policziára, és a közönséges ujságlevelekre is vigyázni fog. Azok a honnyi lakosok, a kik a jó ügy mellett hiven megmaradtak külömbkülömbféle hivatalokra fognak alkalmaztatni, és azok a Prefektusok es Polgármesterek, a kik *Bonaparte* Elbai szigetből lett visszajövetelétől fogva hozzája különös hajlandósággal viseltettek, fogattassanak meg 's jószágaik confiscaltassanak. Mind azok a fegyveres lakosok, a kik 8 nap alatt honnyaikba vissza nem mennek, minden örökségeiket elvesztik. Ezekből a confiscaltott jószágokból fognak azok a lakosok kifizetődni, a kik a háborútól megkárosítottak. A fekvő és más vagyonok közönségesen elfognak adattatni, és a kiadatott bonsok, kész vagy pengő pénz helyett elvétetődnek. Az armádának zsoldja, tápláltatása, ruháztatása és felfegyverkeztetése az ellenséges földöktől fog kifizetődni, és a Pruszsiai armáda által elfoglaltatott tartományokban következő tárgyak fognak beszédettetni: 150,000 pár tzipő, 150.000 köntös, 40.000 pár sarú (stibli) 150.000 köpönyeg, 150.000 nadrág, 150.000 pár katonaharisnya, 150.000 nyakravaló, 150.000 tsakó, 100.000 darab főző és ivó edények, 100.000 patkó, 3.000 ló, mellyeknek a fele hátoslovak (paripák) másik fele pedig igáslovak legyenek, és 4 millió frank készpénzben, mellyből a

katonaságnak a még hátralévő zsoldja fog kifizettetni. Ha valaki magát *Bonaparte* követőjének lenni mutatná, és a szükséges intézéseknek legkissebben is ellene szegezné, az azonnal megfogattasson, és mint fogoly hátra küldetessen, a dolognak mi voltához képest haditörvényszék eleibe vitessen, és halállal büntetessen meg. Az ő vagyonossága elfoglaltasson, és a hadi kaszszába tétetessen.

Az e folyó holnap 18-ikán költ Párisi tudósításokban azt a bizonyos hirt olvassuk, hogy *Bonaparte Napoleon*, a *Rocheforti kikötőhely körül járó Anglus hajók Kommandánsának magát feladta.*

Azon rendelkezések, mellyek az ő megfogattatása végett tétetennek vala, semmi nyílt utat az elillantásra néki nem engedtek. — A szövetséges Fejedelmek mindjárt a magok Párisba való bemenetelek után azon igyekeztek, hogy *Bonapartét* megfogathassák. A Francia kormányszéktől azt kívánták, hogy minden tehetségét ennek a végnek elérésére fordítsa. De ennek végrehajtása még is nehézségekkel volt öszvekaptsolva.

Bonaparte gondoskodott arról, hogy a *Rocheforti* őrző sereg, és azon hajókra szállítandó legénység, a mellyeken elszökni szándékozott, tsupa ő hozzá egészen hajlandó és hív katonákból álljon.

Ezen, a világ tsendességének megerőssítettésére nézve olly fontos történetről, a *Párisi* Monitörnek e h. 18-dikán kijött darabjában illy előre való tudósítások foglaltatnak:

Párisban Jul. 17-ikén.

Minden rendelkezések megtétettek vala, hogy *Bonaparte Napoleonnak* elszökhetése megakadályoztasson; a *Rocheforti* tengeri Prefektusnak tengeri hadi Minister Eő Ex-ájához irt leveléből kihuzott következő sumházat megmutatta, hogy a dolognak kimenetele ollyan lett legyen, a millyent csak lehetett reményleni:

Rochefort, Jul. 15-dikén, este 10 órákor.

Az Ex.ád parantsolatjának bétöltetése végett, az *Alsó-Charentei* Prefektus Báró *Ricard* urnak társaságában az én hajómon elindultam vala; a' 14-iki tudósításokat még akkor nem tudtam; a' hajós kapitány, 's az *Amphytrite* fregatnak Kommendánsa *Philibert* azt izente nékem, hogy *Bonaparte* a' *L'Eperier* hajóra ülven utnak indult légyen azon feltételben, hogy magát az ottani vizeken keresztül kosúl járó Anglus hajóknak feladja.

„Virradtakor láttuk, hogy az Anglus *the Bellerophon* nevü linea hajó felé tartott, a' mellyen *Maitland* kapitány vezérkedett, a' ki látván, hogy *Bonaparte* ő hozzá közelit, fejer vitorlát első árbotzfára felhúztott vala.

„*Bonaparte*, a' társaságában lévő személyekkel együtt azon Anglus lineahajóra felvétetett. Az a' Tiszt, a' kit figyelmezésre allítottam volt ki, nékem ezt a' fontos tudósítást jelentette, a' mellyet *Becker* Generális, ki annakutánna kevés idő mulva megérkezett szinte megbizonyított.“ Aláírás: *Bonnefoux*, hajós kapitány, tengeri Prefektus. „Igy végzette el *Bonaparte*, ugy mond, azon *Párisi* Monitör, a' fejer vitorlának oltalma alatt, *Bellerophon* Angluslineahajón azon ő töle kigondolt, és *la Bedoyere*, *Ney*, *Bassano*, *Lavalette*, *Savary*, *Bertrand*, *Erlon*, *Regnaud de St. Jean d'Angely*, *Lefevre-Desnouettes*, *Baullay de la Meurthe*, *Defermont*, *Etienne* Uraknak; és *Hortense*, *Souza*, és *Hamelin* Dámáknak segítségekkel véghez vitt próbatételt.“

A' *Párisban* lévő Fels. hadi udvari táborban e' h. 18-án költ további tudósítások szerént, a' *Bonaparte* megfogattatásának bizonyossággal előreláttatott esetére, a' Fels. Szövetséges Hatalmasságok már annakelőtte abban megegyeztek vala, hogy azon egyes Hatalmasság, a' mellynek *Bonaparte* kezébe kerülne az azzal való bánást azon-

nal minden szövetséges Udvaroknak rendelkezésre bizza elannyira, hogy az nem valamellyik egygyes Hatalmasságnak hanem minden a' közönséges bekességnek helyreállittatása végett öszve szövetkezett Udvaroknak Státusfogylyának lenni tartattasson. Bár millyenek légyenek azon hatalmasságnak, mellyre magát bizta, nagy lelküségére épített reménykedései, még is mindazáltal az ő sorsának elhatároztatása egy fellyebb való ítélő szék előtt meg fog tétettni, s annál fogva megmásolhatatlan maradni.

Megjegyzésre méltó, hogy *Bonaparte Napoleon* éppen azon órában, a' mellyben egy holnappal az előtta' *Niederlandi* határszéleken az ellenségeskedést elkezdette vala, a' maga pályafutásának vevső végét érte.

Hadi történetek.

A' mi Cs. Kir. Olasz országból *Francia* földre által lepett, és a' maga munkálódásait azon vitezséggel, mellyet *Murat* volt *Nápolyi* király ellen való hadakozásban megmutatott vala, itten is folytatván, a' reszszerint erősségekben, rész szerint azokon kívül talált ellenséget mindenütt szerentsésen, és kevés veszteségével lerontván, egész *Grenobleig* előbbre nyomult, melly várost a' *F. M. L. Gr. Bubna* vezérlése alatt lévő seregeink e' h. 9-kén kapituláció által megvettek, 's annak erősségében 54 ágyút 8 mozsarat, és nevezetes magazinumokat találtak. — Onnan *Lyon* felé előbbre nyomúlván, egész *La Guillotiere* nevü külső városáig érkeztenek vala. Minekutánna a' mi seregeink, valamelly tsekély, az előljáró seregek közt történt öszveütközések után ezen városnak elfoglaltatásához hozzákészültenek volna, e' h. 11-ikén egy ellenséges alkudozó követ megérkezett, 's fegyverszünést kívánt, mellyet meg is nyert az alatt a' feltétel alatt, hogy az ellenség *Lyon* városát a' körülsántzolt táborhellyel egygyütt tüstént oda hagygya, és az ottani kommandirozó Marsal *Suchet*

menyena a' Loire vize megé a' maga seregével. A' mi meg is történt.

Illy módon az Olasz Országi armáda 22 nap alatt, az ő *Lombárdiából* való kimeneteletől fogva, a' *Sezane*, *Meillerie*, *Bonneville*, *Conflans*, *Hopital*, *Ojonax* és *Charixnál* történt vérekedések, a' *Jurabegynél* volt körül sántzolt tanyának, a' *l'Eclusei* és *Maconi* erőssegeknek, a' *de la Grottei* szoros utnak, a' *Grenoblei* erősségnek elvétetése után a' *Lyon* Fr. Ország második várossának, és a' déli Fr. Ország közép pontjának birtokába magát behelyezettte, 's onnan további munkalódásait folytatni fogja.

~~~~~

A' közönséges tudósítások szerint, a' *Strasburgi* erősség is kapitulatzió által magát feladta. És így Fr. Ország minden részeiről a' közönséges és *Párisban* munkába lévő békességre nézve legjobb hírek jönnek.

~~~~~

A' *Párisi* 14-ik Juliusi magános tudósítások azt állatják, hogy Fr. armádanak minden maradványi, a' kik a' *Loire* megé megvonultak vala, a' királyhoz követeket küldöttek, 's magokat megadták.

~~~~~

Egy *Aachenben* e' h. 14-dikén kiadott, és *Dobsütz* Kormányozó által aláíratott bulletin azt foglalja magában, 's bizonyosnak lenni állítja, hogy *Páris* városától 100 millió frankból álló contributió, 80.000 gyalog, és 30.000 lovas katonák számára való ruha kívántatik. — Az e' h. 21-diki *Frankfurti Journal* egy *Párisban* 12-kén költ tudósítás után azt tartja, hogy a' Pruszsiai armádanak General-Intendense azon 100 millióból álló contributiónak bizonyos és könnyebb beszédetése végett kezeseket fogatott legyen, a' kik egy Prusszus

erősségre fognak vezettetni, 's ottan mind addig tartatni, valaméddig azon említett pénz egészen le nem fizetődik. Ezen kezeseknek lenni *Perreyaux-Lafitte*, *Delessert* a' társaival, *Scherer* és *Fingerlin*, *Löwenberg*, *Tourion-Ravel* a' társaival együtt, *Koeh* a' társaival és *Rougemont*, Urakat nevezi.

Olasz Ország.

Minekelötte a' Loyasság Generálissa Báró *Frimont* a' Szárdiniai Státusokat oda hagyta volna, a' Szárdiniai Király Eő Felségéhez e' következő irást küldötte:

„Felséges Uram! Mivelhogy az én armádam a' *Rhone* folyó vizen által menni 's Felséged Státusait ide hagyni szándékozom: bátorkodok Felségednek, a' Státusainak ellenségtől való tökéletes megszabadittatása után az én legálazatosabb szerentse kívánasomat eleibe terjeszteni. Egyszermind kötelességemnek lenni tartom, hogy a' Felséged hadi seregeinek ditséretes magok viseliteteket ezzel kinyilatkoztassam, és az armádamnak tett segítségeket nékiek megköszönnyem. Ketsegtető rám nézve azon szerentse, hogy azokat vezérlesem alatt szemlélhetem. Kérem Felségedet, hogy bizonyos legyen azon részvételtől, a' mellyel én azok eránt vagyok. Méltóztasson Felséged az én legmélységesebb tiszteletemet esfogadni, a' mellyel maradok Felségednek legalázatosabb szolgája *Frimont*. A' *Carougei* Főhadiszálláson Jul. 6-án. 1815.

Nagy Britannia.

A' *Párisi* kapitulatzió a' Régens Herceg parantsolatjából Julius 6-dik napján estve énekes teátromba kihirdettetett, és nagy örömkialtással fogadtatott. A' következő napnak reggelén a' Tower és Parkon lévő ágyúk durrogtattak, estve pedig az egész város kivilágosittatott.

Jul. 26-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 314 7/8 forintot Váltótzedukban. Egy Csász. aranyért 14 forintot 27 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 31.

A' Magyar Kurir 60 - dik darabjához.

Magyar Ország.

A' Keszthelyi Georgikonban meg üresült két rendbéli Gazdasági Stipendiumokról való Hirdetmény.

A' Keszthelyi Georgiconnak elsőbb hirdetményét a' közelebb mult kedden közönségesé tettük, a' második itt következik.

A' Keszthelyi Georgikonnak Elöljárói ezennel köz hirül adják: hogy a' most folyó Oskolai Esztendő, az az a' jövő Augustus Hónapnak végével ismét két rendbéli Stipendiumok fognak megüresülni azoknak számokra, a' kik a' mezei Gazdaság mint Theoretica, mind practica részeinek meg tanulását kívánnyák.

A' kik ilyen Stipendiumnak megnyerésében részesülni kívánnak, azokra nézve, minden Születés, Nemzet, és Vallásbeli tekintet nélkül, szükséges, hogy ők Deákul, Magyarul, Németül jól beszéljen, 's írni tudjanak, és leg alabb is a' Gymnasiumhoz tartozó Oskolákat ditséretessen elvégezték, de még is különös tekintet legyen azokra, a' kik a' Philosophica Tudományokat tanúlták, mert ezek a' pura, 's applicata Mathesist, Természet Historiáját, és Physicat az Institutumban ujjonnan nem fogják hallani; ellenben ezeknek itten való tanulása azoktól meg kívántatik, a' kik csak a' Humanitas Classissait végezték; ezeken kívül szükséges, hogy ép, és egészséges Test állással birjanak, 's mind az erkölcsi jó viseletek, mind pedig a' végzett Tudományokra nézve hiteles bizonyosság, 's más egyéb ajánló Leveleikkel a' jövő October 1-ső napjáig a' Georgikonnak Elöljáróinál, avagy a' Méltóságos Gróf Urnak Törvényes, és Gazdaságbéli Directiójánál

Keszthelyen személyyessen, vagy levelek által magokat jelentsék.

A' Tudományok tanulása 1-ső Novem-berben kezdődik, és három Esztendőig tart azoknak folyamattya: a' Stipendiumok pedig szabad Lakás, Fűtés, és Gyertya mellett az első Esztendőben 270, a' 2-ik Esztendőben 300, a' harmadik esztendőben 350 forintokra vannak határozva.

A' Tanulásbéli Tárgyak azokra nézve, a' kik csak a' Gymnasiumbéli Tudományokat tanúlták, mintegy az előre készítő Esztendőben ezek:

1-szor A' pura Mathesis

2-szor A' Physica

3-szor A' Természet Historiája

Azokra nézve pedig, a' kik már Philosophica Tudományokat is hallottak, az első Esztendőben.

1-szor Az Oeconomia, vagy Gazdaság Tudománya,

2-szor A' Chymia, és aecconiabéli Technologia

3-szor a' fellyebb való applicata Arithmethica, e' mellett a' Cameralis Számadásba való bevezetés, Számadó Könyvvezetés, 's az itteni Mélt. Uraság Uradalmaiban bevett Számadás módja.

A' második etztendőben:

1-szor A' Jóságok Kormányozásárul való oktatás, különös Instructió szerint, és a' Gazdaságot illető Fel-séges Rendeléseknek esmérete

2-szor Architectura

3-szor A' Barmok Orvoslása.

A' Theoretico-practicus Cursusnak Végzetével a' Stipendiatusok hővebb praxis

végett, úgy mint Accedensek az Uradalmi Tisztartók mellé fognak ki tétetni, a' hol magokat tulajdon iparkodások által inkább formálják, és ezen utolsó Esztendőben Exament tesznek, azután pedig a' Gazdaságról való Diploma mellett szolgálatot is nyernek.

Egyszersmind valamint eddig, úgy ezután is mind azoknak, a' kik a' Gazdaságbeli Tudományokat tulajdon, vagy Szüleik, Attyokfiai, vagy más Jótévőiknek költségén tanulni akarják, a' Georgikonba való bé járás ingyen meg fog engedtetni, melly itten annyival is inkább emlittetik, mivel Felséges Császári Királyi Fejedelmünk, egy a' Felséges Magyar Helytartó Tanátsához, 's a' Fels. Magyar Kamarához bortsájtott Kegyelmes Rendelésében azt méltóztatott Kegyelmissen meg parantsolni, hogy a' Kamarabéli és Politico Fundationális Jöszágok Administrátiójára ügyelő Hivataloknak ki osztásában azokra tekintet legyen, a' kik a' Gazdaságbeli Tudományoknak Cursussait a' Keszthelyi Georgikonban el végezvén, arról ditséretes bizonyság Levelet is mutathatnak.

A' Gazdaságnak practica gyakorlására nézve az Institutumnak azon ki terjedése vagyon, hogy a' Szántóföldnek már több esztendőktől fogva be hozott változó mivélése mellett, még parragló Gazdaság is állítatott fel, és a' nevezetesebb különös földmivelő szerszámok meg jobbitva kivánt előmenetellel használtatnak, 's ezen Gazdaságban most nagyába való próbatételekre is alkalmatosság nyújtatik a' Keszthelyi Uradalomban. A' gazdaságbeli plánták szembetünő esmérésének elő segítettésére az Erdei fás Kerteken kívül, mellyek honnyi és kül földi Fákkal, és Bokrokkal bé vannak ültetve, még a' gabona, és Takarmánybéli, úgy egyebb gazdaságbeli plánták számára is Fűvész Kertek, és a' teendő próbálatokra néhány Szántó földek vannak elrendelve. Hogy pedig a' külső gazdaság-

béli Practicansok feltett czéljokat annál bizonyosabban el érjék, és a' Szüleik, Rokonai, és Jó akaróik, kik őket küldik, e' részben annyival is inkább meg nyugtattassanak, az Institutumban mostan az a' Rendtartás vagyon, hogy azon Practikansok köteleztetnek magokat naponként meg határozott órákban a' Gazdaság körül való Cancellariabéli Tártyakban is gyakorolni, más bizonyos órákban pedig a' Gazdaságbeli praxis körül a' Stipendiatusok mellé fel osztatnak. E' mellett azon külső Practicansok, kik mind tanulások, mind pedig jó Erkölcök által magokat meg különböztetik, ditséretes igyekezetekben különös Xeniumok által is ébresztetnek.

Egyébberránt a' külső Tanulók a' fellyebb meg rendelt két, vagy három Esztendőbéli Cursusra nem köteleztetnek, hanem Szabadságokban áll nem tsak az Institutumban elő adni, és esztendőnként el végeztetni szokott Tudományokból azokat választani, mellyeket ők, a' már meg szerzett Tudományaikhoz, és más Környülállásaikhoz képpest legalkalmatossabbnak lenni itélnek, hanem ha bővebb praxisra kedvek vagyon a' Keszthelyi Uradalmi Gazdaságbeli Tisztsegnél mint Accedensek nagyába is ingyen praktizálhatnak.

Végtére minthogy a' Georgikonnal egy Lyceum is vagyon öszve kaptosoltatva, mellyben a' Philosophia tanítatik, azoknak, a' kik a' Georgikonban tanulnak egyszersmind az a' hasznok is vagyon, hogy a' Tudományok közönséges Cursussának félbeszakasztása nélkül a' Gazdaságbeli Theoretico practica Tudományokon kívül, a' Philosophicus Cursust is a' Királyi Magyar Academiákban meghatározott mód szerint két Esztendő alatt el végezhetik, és arról Oskolai bizonyság Levelet is nyerhetnek. Költ Keszthelyen Julius 11-én 1815.